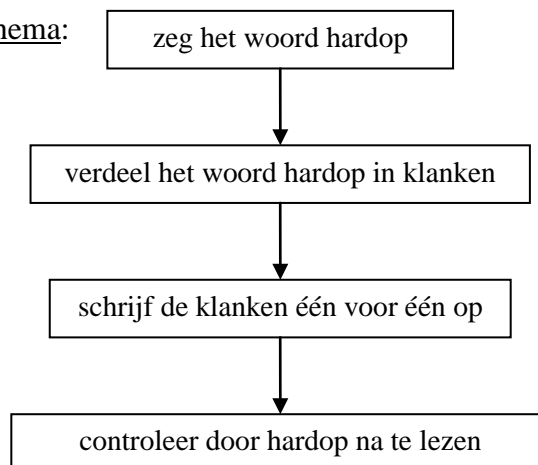

Instructieblad voor de oefenpartner: hoe kunt u met de woordenlijsten en zinnendictees oefenen.

Om *luisterwoorden* goed te schrijven is het erg belangrijk dat uw kind de klanken van de Nederlandse taal kent, woorden goed in deze klanken kan verdelen en de bijbehorende letter(combinatie)s in de goede volgorde kan opschrijven. Vaak oefenen is hierbij belangrijk. Het is beter om meerdere keren kort te oefenen dan één keer lang. Over het algemeen heeft het de voorkeur om elke dag vijf tot tien minuten te oefenen, al naar gelang de vorderingen. Dit oefenen kan thuis, in een rustige omgeving aan tafel gebeuren. U kunt ook op een speelse manier oefenen, bijvoorbeeld op de bank (“schrijf eens de losse klanken van een woord op mijn rug”), in een ruimte met een beslagen spiegel (“schrijf eens een woord op de spiegel”) of tijdens het spelen op het strand (“schrijf eens een woord in het zand”).

Wanneer uw kind tijdens de behandeling een nieuw type woorden aangeboden krijgt, krijgt het de bijbehorende woordenlijsten mee naar huis. Vanaf dat moment kunt u oefenen met het leggen van de woorden met behulp van de letterkaartjes. De behandelaar zal aangeven vanaf welk moment u tevens kunt gaan oefenen met het schrijven van de woorden. Op het moment dat uw kind toe is aan het schrijven van zinnen met een bepaald type woorden, zal de behandelaar zinnendictees meegeven.

Er wordt geoefend met het luisterschema:

Let op: Belangrijk bij het oefenen blijft het niet alfabetisch, maar *fonetisch* verklanken van de letter(combinatie)s; het gaat er telkens om hoe de letter(combinatie) in een woord klinkt.

De doffe klinkers (rood gedrukt op de letterkaartjes) dienen allemaal als /ù/ verklankt te worden.

Let op: Bij het thuis oefenen mag uw kind het spellingschrift gebruiken om (nog) niet beheerste kennis op te zoeken of om het gemaakte werk te controleren.

Hieronder volgt de instructie voor het met behulp van letterkaartjes leggen van de woorden van de woordenlijsten. Bespreek eventueel vooraf, met behulp van het spellingschrift, welk soort klanken nodig is om de woorden te leggen en wat dit voor een soort klanken zijn (voor de woorden van type 1a, 2a en 3a heeft u bijvoorbeeld alleen medeklinkers en korte klinkers nodig). Bespreek tevens het *luisterschema* in het spellingschrift; vervang de derde stap (schrijf de klanken één voor één op) door ‘leg de letterkaartjes met de klanken één voor één neer’.

Benodigd materiaal: letterkaartjes
spellingschrift
woordenlijst(en)
vlakke ondergrond (tafel)

- ☐ U legt alle letterkaartjes van het soort klanken dat u nodig heeft (bijvoorbeeld alle medeklinkers en korte klinkers) voor uw kind op tafel en laat uw kind een woord leggen met behulp van de goede letterkaartjes.
 - u legt alle letterkaartjes van het soort klanken dat u nodig heeft neer
 - u zegt: “leg met de letterkaartjes het woord /...../ (u kiest een woord van de woordenlijst)”
 - als uw kind klaar is met leggen, zegt u: “controleer maar door na te lezen”
 - wanneer het juist is, zegt u: “goed zo”
 - wanneer het niet juist is, zegt u: “het is niet goed; kun je de fout ontdekken?”
eventueel kunt u zeggen: “zoek het maar op in je spellingschrift”
 - wanneer uw kind de fout verbetert, zegt u: “goed zo”
 - wanneer uw kind de fout niet kan verbeteren, legt u zelf de goede letterkaartjes in de goede volgorde neer en zegt u: “hier ligt het woord /...../”

Hieronder volgt de instructie voor het schrijven van de woorden van de woordenlijsten. Bespreek eventueel vooraf, met behulp van het spellingschrift, welk soort klanken nodig is om de woorden te schrijven en wat dit voor een soort klanken zijn (de woorden van type 1a, 2a en 3a betreffen bijvoorbeeld alleen medeklinkers en korte klinkers). Bespreek tevens het *luisterschema* in het spellingschrift.

Benodigd materiaal: oefenschrift
pen of potlood
spellingschrift met het *luisterschema*
woordenlijst(en)
vlakke ondergrond (tafel)

- ☐ U legt het oefenschrift en een pen of potlood voor uw kind op tafel en laat uw kind het woord dat u noemt eerst hardop in klanken verdelen en vervolgens de letter(combinatie)s één voor één opschrijven.
 - vooraf zegt u: “we gaan oefenen met het schrijven van woorden: ik zeg een woord, jij zegt het woord na, je verdeelt het woord hardop in losse klanken, je schrijft de klanken één voor één op én je controleert door het na te lezen”
 - u zegt: “zeg na het woord /...../ (u kiest een woord van de woordenlijst)”
 - als uw kind klaar is met nazeggen, zegt u: “verdeel het woord hardop in klanken”
 - wanneer het juist is, gaat u verder
 - wanneer het niet juist is, verbetert u direct
 - als het woord goed in klanken is verdeeld, zegt u: “schrijf de klanken één voor één op”

- als uw kind klaar is met schrijven, zegt u: “controleer maar door na te lezen”
 - wanneer het juist is, zegt u: “goed zo, zet er maar een krul achter”
 - wanneer het niet juist is, zegt u: “het is niet goed; kun je de fout ontdekken?”
 - eventueel kunt u zeggen: “zoek het maar op in je spellingschrift”
 - wanneer uw kind de fout verbetert, zegt u: “goed zo, zet er maar een krul achter”
 - wanneer uw kind de fout niet kan verbeteren, schrijft u zelf de goede letter(combinatie)s op en zegt u: “dit is het woord /...../, schrijf het maar over”
- ☐ Wanneer het erg goed gaat, kunt u het eerst hardop in klanken verdelen overslaan. Echter, wanneer het geschreven woord niet juist is, zegt u: “het is niet goed; verdeel het woord eens hardop in klanken” en “heb je alle klanken één voor één opgeschreven”.

Hieronder volgt de instructie voor het schrijven van de zinnen van de zinnendictées. Bespreek eventueel vooraf, met behulp van het spellingschrift, welk soort klanken nodig is om de woorden van het zinnendicté te schrijven en wat dit voor een soort klanken zijn. Bespreek tevens het *luisterschema* in het spellingschrift én geef aan dat elke zin begint met een hoofdletter en eindigt met een punt, vraagteken of uitroepteken.

Benodigd materiaal: oefenschrift
 pen of potlood
 spellingschrift met het *luisterschema*
 zinnendicté(s)
 vlakke ondergrond (tafel)

NB. In enkele zinnendictées zijn woorden onderstreept; dit zijn woorden met een bepaalde moeilijkheidsgraad (en dit zijn meestal de ‘moeilijkste’ woorden in de zin).

- ☐ U legt het oefenschrift en een pen of potlood voor uw kind op tafel en laat uw kind de zin die u noemt woord voor woord opschrijven.
 - vooraf zegt u: “we gaan oefenen met het schrijven van zinnen: ik zeg een zin, jij zegt de zin na, je schrijft de woorden van de zin één voor één op én je controleert door de zin na te lezen”
 - u zegt: “zeg na de zin /...../ (u begint met de eerste zin van het zinnendicté)”
 - als uw kind klaar is met nazeggen, zegt u: “schrijf de woorden één voor één op”
 - als uw kind klaar is met schrijven, zegt u: “controleer maar door na te lezen”
 - wanneer de hele zin juist is, zegt u: “heel goed, zet er maar een krul achter”
 - wanneer de zin niet helemaal juist is, zegt u: “de zin is niet helemaal goed; kun je een fout ontdekken?”
 - eventueel kunt u zeggen: “zoek het maar op in je spellingschrift”
 - wanneer uw kind een fout verbetert, zegt u: “heel goed”
 - als de hele zin nu juist is, zegt u: “zet maar een krul achter de zin”
 - als de hele zin nog niet helemaal juist is, zegt u: “kun je nog een fout ontdekken?”
 - wanneer uw kind geen fout kan verbeteren, zegt u in welk woord een fout zit: “ik zal je helpen; in dit woord (wijs aan) zit een fout”
 - wanneer uw kind de fout verbetert, zegt u: “heel goed”
 - als de hele zin nu juist is, zegt u: “zet maar een krul achter de zin”
 - als de hele zin nog niet helemaal juist is, zegt u: “kun je nog een fout ontdekken?”

- wanneer uw kind de fout niet kan verbeteren, zegt u: “verdeel het woord eens hardop in klanken”
 - wanneer het juist is, gaat u verder
 - wanneer het niet juist is, verbetert u direct
 - als het woord goed in klanken is verdeeld, zegt u: “heb je alle klanken één voor één opgeschreven”
 - wanneer uw kind de fout ontdekt en verbetert, zegt u: “heel goed”
 - als de hele zin nu juist is, zegt u: “zet maar een krul achter de zin”
 - als de hele zin nog niet helemaal juist is, zegt u: “kun je nog een fout ontdekken?”
 - als uw kind de fout niet kan verbeteren, schrijft u zelf de goede letter(combinatie)s op en zegt u: “dit is het woord /...../, schrijf het maar over”
 - als de hele zin nu juist is, zegt u: “zet maar een krul achter de zin”
 - als de hele zin nog niet helemaal juist is, zegt u: “kun je nog een fout ontdekken?”
- ☐ Laat uw kind controleren of elke zin begint met een hoofdletter en eindigt met een punt, vraagteken of uitroepteken.

In het heen-en-weer-schrift voor de behandelaar of in het oefenschrift van uw kind kunt u schrijven hoe de oefening ging en of er eventueel opvallende dingen naar voren zijn gekomen. U kunt bijvoorbeeld schrijven in welk tempo uw kind de oefening uitvoerde, bij welke klanken en letter(combinatie)s het nog moest nadenken en welke klanken en letter(combinatie)s nog tot fouten leidden. Ook kunt u aangeven welk type woorden goed ging of juist tot problemen leidde. Ook wanneer uw kind bijvoorbeeld telkens aan het begin van een zin vergeet een hoofdletter te schrijven, kunt u dit opmerken.